

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce: Odposlech a záznam telekomunikačního provozu
Autor: Štěpánka Kučerová
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent: JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
Rozsah práce: 103 stran, z toho 83 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 14.9.2017

1. Aktuálnost (novost) tématu: Odposlech a záznam telekomunikačního provozu představuje významný zásah do základních práv a svobod zaručených na ústavněprávní úrovni. V poslední době byla právní úprava tohoto institutu obsažená v trestním řádu předmětem kritiky, zákonodárce několikrát v poměrně rychlém sledu ji měnil, a to i v návaznosti na rozhodnutí Ústavního soudu ČR. Jde proto o téma nadmíru aktuální a proto i vhodné ke zpracování v diplomové práci, zvláště v době uvažované rekodifikace trestního procesu.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti z oboru trestního práva procesního, ale též z dalších právních oborů, především z práva ústavního,
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomantka se měla zabývat současnou právní úpravou, měla zohlednit současnou i dřívější judikaturu, příp. provést srovnání historické či mezinárodní,
- použité metody – odpovídají tématu, bylo zapotřebí provést analýzu současného stavu, případně provést srovnání historické či mezinárodní, vhodné bylo uvést též úvahy de lege ferenda.

3. Kritéria hodnocení práce:

- **Logická stavba práce:** Diplomantka rozdělila práci do 7 základních a dále podrobněji členěných částí, k nimž přidala nečíslovaný úvod a závěr. V první kapitole se věnovala charakteristice odposlechu a „zjišťování údajů“ podle trestního řádu, ve druhé navázala rozбором problematiky sledování osob a věcí podle § 158d tr. řádu. Ve třetí kapitole se věnovala historickému vývoji právní úpravy probíraného institutu. Ve čtvrté kapitole se zabývala mimotrestní úpravou, především ustanoveními zákona o elektronických komunikacích. V páté kapitole se věnovala aktuálním otázkám sledování telekomunikačního provozu na sociálních sítích a jejich odposlechu a záznamu. Šestá kapitolu zaměřila na kontrolní mechanismy (řízení o přezkumu podle § 314l a násl. tr. řádu a stálou komisí pro kontrolu použití odposlechnů), trochu neorganicky sem zařadila i reparaci v podobě náhrady škody (či spíše újmy) způsobené nezákonným odposlechem. V sedmé kapitole představila vlastní návrhy de lege ferenda. Bylo by možno polemizovat nad zařazením té či oné problematiky do té které kapitoly, popř. nad jejími názvy (např. diplomantka zmiňuje zpravidla jen odposlech a nikoli i záznam telekomunikačního provozu, podobně hovoří o „zjišťování údajů“, ovšem neuvádí jakých – o telekomunikačním provozu, což pak plně nekorresponduje se zaměřením práce), nicméně vcelku lze považovat strukturu práce za zdařilou.
- **Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací:** Autorka cituje z cizích prací obvyklým způsobem, dodržuje zvyklosti i ČSN ISO 690, resp. 690-2. Seznam literatury dává základní přehled o dostupné literatuře na dané téma, obsahuje základní prameny poznání v podobě učebnic, komentářů, ale i trestněprocesních monografií, celkem široký je i výčet odborných článků. Autorka uvádí i několik cizojazyčných pramenů (anglicky psaných).
- **Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Diplomantka postupně celkem standardním způsobem postupuje ve výkladu probíraných institutů, zmiňuje souvislosti historické plynoucí též z rozhodování Ústavního soudu ČR a postupných novelizací předmětných ustanovení. Při rozboru se neomezuje na ustanovení trestního řádu, pracuje i s dalšími právními předpisy. Diplomantka přistupuje k řadě ustanovení kriticky, předkládá vlastní řešení problémů, která se snaží i odůvodnit.

Bohužel někdy její analýza je poněkud povrchní a nejde dostatečně do hloubky, předkládané teze tak vyvolávají další otázky, na něž v práci nenacházíme odpověď. Své představy o možné budoucí úpravě a řešení vyslovených problémů pak diplomantka souhrnně představila zejména v kapitole 7., kde uvedla i konkrétní znění možných budoucích ustanovení. S jednotlivými formulacemi by ovšem bylo možno polemizovat (tak např. je těžko pochopitelné, co znamená formulace navržené budoucí úpravy sledování osob a věcí – „příkaz může být vydán pouze na základě předchozího povolení soudce“ – z níž není patrné, jak by takový proces měl vypadat, kdo tedy příkaz vydá, když soudce jeho vydání má „povolovat“, zatímco standardně v jiných případech jej vydává, dále není zřejmé, jak by to mělo být v řízení před soudem – tam už by sledování osob a věcí nebylo možné? Etc.). Stejně tak i s některými předloženými záměry by bylo možno polemizovat, ke škodě věci však autorka různá možná řešení konkrétních problémů s klady a zápory jednotlivých variant nepředložila, pouze se bez důkladnějšího odůvodnění přiklonila k jedné představené (tak např. nevysvětlila, proč sledování osob či věcí pohybujících se na veřejnosti, byť s pořizováním obrazových, zvukových či jiných záznamů, nemá být možné s povolením státního zástupce, ale je třeba povolení soudce, jak je jím zasahováno do domovní svobody či do listovního tajemství, v čem zásahy do svobod člověka jsou s uvedenými srovnatelné, v tomto směru zcela nekriticky převzala citované stanovisko komise Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, aniž by se zabývala jeho opodstatněností). Podobně bych očekával poněkud zevrubnější pojednání o problematice odposlechu telekomunikačního provozu mezi obviněným a jeho obhájcem, resp. mezi advokátem a klientem. Ocenit na práci je třeba především odvalu diplomantky rozebírat některé sporné záležitosti, zaujímat k nim vlastní stanovisko (jakkoliv vylíčení kladů a záporů toho kterého řešení i v tomto směru zpravidla není vyčerpávající, ba mnohdy ani naznačené). Především se diplomantka vypořádala se spornými otázkami zajišťování obsahu e-mailových schránek (výklad je založen zejména na reprodukci stanoviska Nejvyššího státního zástupce), dat došlých a uložených v mobilních telefonech, věnovala se otázkám komunikace prostřednictvím mobilních aplikací (např. Viber, WhatsApp apod.). Důvodně také diplomantka dospěla k závěru, že postup podle § 158d odst. 3 tr. řádu je možný jen za současného analogického použití § 88 odst. 1 tr. řádu (bohužel už podrobně nerozebírá případy, kdy analogická aplikace § 88 odst. 1 tr. řádu přichází v úvahu, kdy naopak by byl namísto analogický či současný postup podle § 83 odst. 1, § 83a odst. 1, popř. podle jiných ustanovení tr. řádu, a to v závislosti na tom, do jakého základního lidského práva je zasahováno; je zřejmé, že diplomantka si je problému vědoma, nicméně neproniká zcela do jeho hloubky, až příliš paušalizuje a pléduje pro maximální ochranu osob i při minimálních zásazích do jejich práv). Celkem podrobně se diplomantka vypořádala s problematikou technického rázu, poukázala též na nedostatky české úpravy v případech šifrování dat telekomunikačního provozu.

- **Úprava práce (text, grafy, tabulky):** Úprava textu je řádná, úhledná, práce je členěna standardním způsobem do odstavců. Diplomantka v práci nevyužívá tabulky ani grafy.
- **Jazyková a stylistická úroveň:** Diplomantka užívá spisovného jazyka, práce je psána čtivě, prakticky se neobjevují gramatické chyby či stylistické nedostatky.

4. Případné další vyjádření k práci: Diplomantka zpracovala poměrně obtížné téma nadstandardním způsobem, práci se poctivě věnovala a snažila se najít odpovědi i na témata sporná (např. týkající se programů Viber, WhatsApp, problematiku e-mailů apod.).

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Jak by měly orgány činné v trestním řízení postupovat, pokud chtějí získat komplexní obsah e-mailové schránky, všech e-mailových zpráv včetně jejich obsahu (třeba i fotografií)?*
- *Jaké jsou problémy a jejich možná řešení při získávání obsahu telekomunikačního provozu v rámci mobilních aplikací a počítačových programů fungujících prostřednictvím internetu (Viber, WhatsApp, Skype, Facebook Messenger etc.)?*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 1-2

V Praze dne 14. září 2017

JUDr. Jiří Říha, Ph.D.
vedoucí diplomové práce